

afschot als middel erger is dan de kwaal. De door Smienten veroorzaakte schade aan de landbouw in Groningen is dusdanig gering dat wij het niet te rechtvaardigen vinden dat afschot plaatsvindt. Bij het provinciebestuur maken wij ons dan ook sterk voor het niet meer verlenen van afschotvergunningen voor Smienten.

Met de gemeente Groningen zijn wij in gesprek over diverse natuurbeschermingszaken. Onderdelen die via brieven aan de gemeente c.q. formele zienswijzen aan de orde zijn gekomen (in samenwerking met andere organisaties) zijn het Natuurmuseum, dat wij behouden willen zien met een museale functie (zie onze brief op de website) en de hoogbouw aan de Kempkensberg, die naar onze mening onnodig is en waardoor schade

aan het Sterrebos (zoals de Blauwe Reigerkolonie aldaar) niet uit te sluiten is, of sterker nog, te verwachten is. De reden voor het zeer hoge gebouw dat men wil plaatsen is een faseringsprobleem: er wordt gesteld dat de medewerkers van de organisaties in de gebouwen van de Kempkensberg niet kunnen worden ondergebracht tijdens de bouw als er niet een zeer hoog gebouw komt. Gezien de grote leegstand van kantoren in de stad Groningen kan dit er bij ons niet in. Wij zijn daarom medeondertekenaar van een zienswijze van de Milieufederatie Groningen aan de gemeente in het kader van het voorontwerp bestemmingsplan. Voorts ondersteunen we 'Natuur en Landschap Duurswold' bij acties om stukken natuur te sparen bij de ontwikkeling van Meerstad.

Lezingen en excursies

Voor de komende tijd staan ten minste drie lezingen op het programma.

Alle lezingen vinden plaats in 't Vinkhuys, in de wijk Vinkhuizen, Diamantlaan 94, 9743 BJ Groningen, tel: 050-5770770.

Woensdag 21 november 2007

Lezing: Tegenpolen? door Arjen Drost
Tijd: 20.00 – 22.00

De Noord- en de Zuidpool, letterlijk elkaars tegenpolen. Maar is dit ook figuurlijk zo? Vaak wordt er gedacht dat het een grote sneeuw- en ijsvlakte is, met af en toe een pinguïn of een ijsbeer.

Hoe groot zijn deze overeenkomsten, of zijn ze toch elkaars tegenpolen? Wat zijn de belangrijkste voedselbronnen voor beide gebieden? Hoe staat het met de vegetatie in beide gebieden? Komen er landplanten voor of is het er alleen maar kaal? Zijn er dieren die in beide gebieden voorkomen? Waarom zal een ijsbeer nooit een pinguïn pakken? Hoe zit het met de zeevogels? Albatrossen

en stormvogels, waar komen die voor? Een aantal van deze vragen komt in deze lezing aan bod. Aan het eind van de lezing zult u de vraag uit de titel kunnen beantwoorden of deze gebieden echt elkaars tegenpolen zijn.

Uiteraard is er ook ruime aandacht voor de verschillen in vogelleven in beide gebieden. De lezing wordt uiteraard rijk geïllustreerd met mooie beelden van vogels en zoogdieren uit beide gebieden. Ook staat Arjen even stil bij de bedreigingen van de albatrossen door met name long line fishing.

Voor meer informatie en alvast een fotografische blik op beide gebieden zie www.natureview.nl.

Woensdag 23 januari 2008

Lezingenavond over het ringwerk
door Rinus Dillerop, René Oosterhuis en Derick Hiemstra.
Tijd: 20.00 – 22.00

Deze avond staat in het teken van het vele ringwerk dat in de provincie plaatsvindt. Uit een selectie van meerdere projecten komen deze avond drie projecten onder de aandacht door middel van presentaties. Kijk ook op de Avifaunasite naar hun pagina's (onder het kopje Ringpagina's).

1. Ringonderzoek naar de Huismus in Leek – door René Oosterhuis

René Oosterhuis is in het voorjaar van 2007 begonnen met ringonderzoek aan de Huismus in Leek en Lettelbert. Het onderzoek is opgestart om meer inzicht te krijgen in het leven van de Huismus.

De landelijke trend laat al jaren een achteruitgang zien. De reden van deze achteruitgang is niet geheel duidelijk, het zou te maken kunnen hebben met voedsel, nestgelegenheid, broedsucces, overleving of een combinatie van deze factoren. Het onderzoek richt zich met name op het onderdeel overleving.

René vertelt van alles over de opzet en voortgang van zijn onderzoek dat zich over meerdere jaren zal uitstrekken. Mogelijk kan hij ook al wat vertellen over de eerste resultaten die dit heeft opgeleverd.

2. CES-project – door Rinus Dillerop

Rinus Dillerop is in 1995 in de Baggerputten begonnen om met behulp van een vaste opstelling van vangnetten (CES3) vogels te vangen en deze te voorzien van een ring. Door vogels individueel te merken, door middel van een ring met een uniek nummer, kun je zeggen of dezelfde vogels ieder jaar terugkomen op hun vaste broedplaats. Wat met deze methode kan worden onderzocht is of vogels die in het ene jaar in een gebied een territorium hebben, het volgende jaar opnieuw een territorium bezetten in hetzelfde gebied. Bovendien levert deze methode gegevens op over plaatsvastheid, overlevingskansen, geslacht en leeftijd van de vogels die in het gebied voorkomen. Door middel van het vangen en ringen van vogels worden dit soort gegevens verzameld (CES). Op basis van deze gegevens kan een goed beeld worden gevormd van de diverse

vogelsoorten (populatieopbouw, leeftijdsklasse, sterftcijfers enzovoort).

In Nederland wordt dit onderzoek op verschillende plaatsen verricht. Geschikte gebieden om CES-onderzoek uit te voeren zijn onder meer rietvelden, struwelen en bosgebieden waar een trage successie plaatsvindt. Doordat op meerdere plaatsen in Nederland op dezelfde manier wordt gevangen (CES), kunnen de verzamelde gegevens onderling goed worden vergeleken (trekroutes, populatieopbouw van een bepaalde vogelsoort enzovoort).

Rinus zal met zijn presentatie dus alle ins en outs van het CES-project uitleggen.

3. Ringen van Visdieven – door Derick Hiemstra

Derick Hiemstra is gestart met een kleurringproject bij Visdieven om de overleving van de broedvogels de komende jaren in kaart te kunnen brengen.

Het is door eerder ringwerk bekend dat Visdieven best oud kunnen worden, maar het verloop in de broedvogels in een reeks van jaren is niet echt goed in te schatten. De broedlocaties wisselen wel eens door verschillende omstandigheden en lang niet elke plek is geschikt om ringen af te lezen. Tot voor 2001 was er in het noorden weinig bekend over de plaatstrouw en overleving van deze soort. Inmiddels is gebleken dat er de nodige uitwisseling plaatsvindt met binnenlandse kolonies, maar ook met Duitse broedgebieden.

Daarom wordt de komende vijf jaar in de provincie Groningen systematisch een aantal sterns geringd, maar ook afgelezen. Zo krijgen we een beeld of de vogels keer op keer terugkeren naar hun broedgebied of naar het gebied waar ze geringd zijn.

Doordat er een kleurring wordt gebruikt, is het gemakkelijker om de individuen in kaart te brengen en is het niet nodig de vogels elk jaar te vangen om de berekening voor overleving goed te kunnen maken.

Tevens hopen we een beeld te krijgen van hun overwinteringsgebieden en de trekroutes. Met name het tempo waarin ze wegtrekken en de verblijfsduur per locatie

kunnen na enkele jaren wat meer inzichtelijk worden gemaakt. Mogelijk kan Derick ook alvast wat eerste resultaten geven over het eerste jaar!

Woensdag 20 februari 2008

Lezing:

Dodaars – Vogel van het Jaar 2007

Tijd: 20.00 – 22.00

De werkgroep Vogel van het Jaar zal de uitwerkingen presenteren van de gegevens die gedurende het hele jaar door zijn verzameld en waaraan zeer veel mensen hebben meegewerkt.

Eén ding is wel opvallend om er alvast even uit te lichten. De Dodaars wordt in de zomermaanden veel minder gezien dan in het voor- en najaar. Hoe kan dat? En hebben we daar een antwoord op?

Ook zal er deze avond een lezing worden gegeven door Arend van Dijk van SOVON. Hij weet ook veel van de Dodaars en kan bovendien putten uit de landelijke gegevens en misschien maakt hij nog 'uitstapje' naar elders in Europa.

Daarnaast komt er zeer waarschijnlijk nog een spreker bij, maar daarover is op dit moment nog te weinig bekend. Informatie hierover wordt via de website bekendgemaakt.

Excursies

Zaterdag 1 december 2007

Ganzenexcursie naar de zuidwesthoek van Friesland onder leiding van Jan Hulscher

Vertrek: 8.00 uur, Albert Heijn Hoornsemeer, S.O.J. Palmelaan.

Terug: in de loop van de namiddag.

Kosten: € 10 voor meerijders.

Aanmelding: Wim Woudman, tel. 050-4062430, e-mail: wiminez@hetnet.nl

Een Evergreen onder de Avifauna-excursies

We weten niet hoe winters de omstandig-

heden zullen zijn en zelfs niet hoe ganzen reageren op stijgende temperaturen. Maar de Klimaatquiz van begin juli gaf aan dat er deze eeuw nog wel vier Elfstedentochten voor ons in het verschiet kunnen liggen. Dus waarom geen strenge winter in 2007? Wij speuren, onder leiding van een doorgewinterde Elfstedenkruisjesverzamelaar en onder meer ganzenkenner Jan Hulscher, naar Kleine Rietganzen in het weidse Friese merengebied en gaan niet naar huis voor we de bijna traditionele Roodhalsganzen hebben gedetecteerd tussen de massa's Brandjes die allen een voorkeur hebben voor de malse Friese graslanden. Ook overige ganzensoorten zullen niet aan onze aandacht ontsnappen. We eindigen in een gezellig dorpscafé.

Zaterdag 19 januari 2008

Snertwandeling Grolloo

Vertrek: 10.00 uur, Albert Heijn Hoornsemeer, S.O.J. Palmelaan.

Terug: in de loop van de middag.

Kosten: € 5 voor meerijders.

Aanmelding: Bauke Koole, tel. 050-3134434, e-mail: b.koole@grol.nl

Standvogels en overwinteraars

Volgens SOVON doen bosvogels het relatief goed in Nederland. Want ons bos wordt steeds ouder en wilder. Beheerders zagen in, vaak na een bezoek aan een buitenlands oerbos, dat onze saaie keurig aangeharkte bossen de biodiversiteit niet ten goede komen. Boswachterij Grolloo is een mooi voorbeeld van een wat ouder bos dat met rust is gelaten. Je vindt er een grote variatie aan dennen en loofbomen afgewisseld door open plekken met stervende bomen. Hoe 'doder' het bos eruitziet hoe meer het leeft, zou je kunnen zeggen. De open stukken in het bos zijn 's winters het domein van de Blauwe Kiekendief of de Klapekster. Hoog in de boomkruinen foerageren mezen en doen Kruisbekken zich te goed aan dennenappels.

Aan de rand van het bos is een groot stuk

voormalig landbouwgrond omgetoverd tot natte natuur. De sloot meandert weer tussen de jonge elzenopslag. In de toekomst verrijst hier een Elzenbroekbos. Een uitkijktoren biedt een prachtig uitzicht over dit gebied en het bos.

Zondag 9 maart 2008 **Wandelexcursie Beetsterzwaag en omgeving**

Vertrek: 8.00 uur, Albert Heijn Hoornsemeer, S.O.J. Palmelaan.

Terug: in de loop van de middag.

Kosten: € 5 voor meerijders.

Aanmelding: Wim Woudman, tel. 050-4062430, e-mail: wiminez@hetnet.nl

Vroege voorjaarswandeling

We lopen eerst naar het Koningsdiep ten zuidwesten van Beetsterzwaag. We maken kans op ganzen en zien welke weidevogels alweer terug zijn. Op de IJsvogel dienen we ook alert te zijn. Vervolgens wandelen we richting de Lippenhuisterheide. Daarna slaan we een pad in dat ons deels door (park)bossen en door een mooi coulisselandschap leidt. We letten op vogels die in deze tijd van het jaar hun voorjaarszang al laten horen. Op het verlanglijstje staan mezen, spechten, waaronder misschien de Kleine Bonte Specht, vink-achtigen, in het bijzonder de Appelvink, Kruisbekken en roofvogels. In deze bossen huist ook de Glanskop, een soort die in de provincie Groningen nog steeds beperkt is tot de regio Ter Apel, en waar in de toekomst ook een excursie naartoe zal gaan, zo beloven wij. Voor liefhebbers van voorjaarsgeluidjes en roepjes een must!

Weekend 23-25 mei 2008 **Excursie Lauwersmeer vanuit SBB-camping De Pomp**

Vertrek: vrijdag of zaterdag naar keuze op eigen gelegenheid. Graag wel doorgeven wanneer je komt.

Terug: zondag rond 13.00 uur.

Opgeven en informatie bij Virry Schaafsma, tel. 050-3130815, e-mail: vschaafsma@gmail.com.

Meenemen: kampeeruitrusting en zo mogelijk een fiets. Graag een paar dagen van tevoren aangeven of je meegaat. Kom je met de auto, geef dat even aan in verband met carpoolmogelijkheden.

Lauwersmeer

In deze tijd van het jaar is het overal goed toeven natuurlijk, maar laat je eens verrassen door de gevarieerde vogelwereld van deze omgeving. Op de camping kunnen we dagelijks Zomertortels en Wielewalen horen, langzamerhand uitzonderlijke geluiden voor onze gewesten. De zang zit op z'n hoogtepunt en dat is daar goed te merken ook.

De Kollumerwaard op zaterdagmorgen is mooi op de fiets te doen. Vanaf de Oeverzwaluwenwand kunnen we lopend naar de uitkijktoren en binnendoor fietsend langs allerlei struweel richting Zoutkamp en het Jaap Deensgat. Alles is mogelijk, van Paapje tot Grauwe Kiekendief en Zeearend.

In de namiddag of vroege avond is het tijd voor de Ezumakeeg, waar dan zeer veel ondiep water minnende vogels, zoals Grauwe Franjepoot of Breedbekstrandloper, te zien zouden kunnen zijn. We hebben het zonlicht in de rug en wachten op wat komen gaat.

Tijdens een wandeling op zondagmorgen, door en langs rietmoerassen en bosranden, worden we getrakteerd op alle mogelijke rietvogels, die zich bovendien goed laten zien. Baardman, Rietzanger, Bosrietzanger, Blauwborst, Rietgors, Sprinkhaanzanger, dus dat zit wel Snor! En 's avonds inslapen bij het geluid van een Roerdomp zal bij de meesten thuis ook niet vaak gebeuren!